

Zöld szmokingban

Tavaly izgatottak voltunk, megnyílik-e Szeged idegenforgalmi szezonjára szépnek ígérkező új éttermünk, a „Szeged”. Az idén pedig az immár egyéves étteremről készíthetünk születésnap előtti számvetést.

A konyhánál kezdődik

Mint ahogy az étterem is a konyhánál „kezdődik”, a róla szóló riportot is konyhai témákkal kell kezdenünk. Talán magyarázat sem kell rá, hiszen az ételek kedvéért megy az ember, mégha az egyéb feltételek nem is lényegtelenek egy étteremben. A belépő a konyhába: az étlap. Azt tervezték és ígérték, hogy tájélegű ételeikkel különböznek majd a többi szegedi étteremtől. Nézzük csak: mórakalmi tejfeles lepény. Haltepertő. Ponty szegediesen. Káposztás töltött tök. Öreg szakács kedvence.

Öreg szakács nem vén szakács — mert például a Szeged főszakácsa, Nagy Endre innen van a negyvenen, de még 1947-ben kóstolt bele a szakmába. A belekóstolás nem volt éppen biztató, mert a nagy család számára édesanyja sosem készi-

tett franciasalátát (amin akkor senki sem csodálkozott), s az idegen íz kicsit kedvét is vette azonnal a fiatal kuktának. Na, nem nagyon —, mert nemcsak a szakmában maradt, hanem azóta mesterszakács-jelölt és számtalan étel „tervezője.”

— Végül is: kinőtünk a konyhát — mondja Péter József üzletvezető.

Végül is — mert az étterem kicsit nehezen kezdett „élni.” Az is rossz, ha túl elegáns a berendezés? A vendégek nehezen hitték, hogy ez másodosztályú hely, eleinte attól tartottak, túl drága. Van itt is drága, különleges étel —, de főzések, kis adag ételek is kaphatók. Ez egyáltalán nem mellékes, nem a futóvendégeknek, hanem a nagyközönségnek szánták az éttermet, s a forgalom bizonyítja, szükség is volt rá Szegeden: átlag 1 millió forint a havi forgalom. Erdemes kiemelni, hogy ennek 60 százaléka az ételforgalomból van, az pedig, hogy 35 százalék engedélyt adnak az ételek árából, ha valaki ételhordóban elviszi, komoly szolgáltatás. Sokan felismerik és igénylik. A közérteket sajnos nem tudják bővíteni, a konyha-kapacitás nem teszi lehetővé.

mó retek, 30 deka csirkesült, 8 deka karikára vágott virsli, 3 cent triple sec. Szépen feldarabolva üvegtálon, kevés tartárral összekeverjük, tálalás előtt egy óráig hűtjük. — Erdemes kipróbálni, Nagy Endre készülő szakácskönyvéből kaptuk előzetesként.

— Bár a bárral se lenne semmi bajunk — mondja az üzletvezető. — A műsort sokan kritizálják, egyenetlennek találják, kinek a táncosnő nem tetszik, másnak a konferanszié poénjai. Sajnos a műsorrelátás az egész magyar vendéglátóipar gondja. Megpróbáljuk újabbban magunk szervezni a műsort, egyelőre még csak a kísérleteknél tartunk. Nehéz — itt nem olyan művészi élményt várnak, mint egy színházban, és mégsem lehet akármit „elsőzni”.

A vetélytársak

Ami a külsínt illeti: a berendezések egy év után is szépek, jól ápoltak, noha némelyik vendég mindent megtesz, hogy ez ne így legyen. Van aki „csak” csikket szór a sörözőben a földre, mások megdöri, mekkora üstét bír el a színes ablakív. Sajnos. Úgy látszik viszont, hogy az étterem vezetői változatlanul adnak a külsőségekre: a szabadtéri játékok (és az első születésnap) idejére elkészül az új egyenruha. A felszolgálók zöld szmokingot kapnak, az üzletvezető fehér öltönyt.

A Csongrád megyei Vendéglátó Vállalat igazgatóját, Szabó Józsefet is megkérdeztük, mi a véleménye a Szeged étterem első évéről. Nem csoda, hogy főleg szakmai szempontból értékelte: a nyitás óta az alkalmazottak alig változtak. Ez azért is öröm, mert mind a nyolc szakács jól képzett és a felszolgálók iskolázottsága is jó, sokuknak van nyelvvizsgálója, külföldi tapasztalata. Az étterem szociális felszerelése is korszerű, bizonyára ezért is érzik jól magukat itt a dolgozók.

— Úgy éreztük, hogy a vállalatban belül elsősorban a Hági étteremnek lesz vetélytársa a Szeged — mondta az igazgató. — De hogy végül is kitől hódított ennyi vendéget, nem tudni: a Hági forgalma sem csappant.

P. Sz. M.

Rossz filmek — kevés néző

Nem a mostanában ismét fellángolt közönségfilm — művészfilm vitába akarunk beleszólni. Nem mintha az ilyen viták nem lennének fontosak. A viták, végül is, a maguk eszközeivel, formálják-alakítják az emberek magatartását, s filmgyártásunk jelene és jövője szempontjából egyáltalán nem mindegy, hiszünk-e a közönségfilmben és a művészfilmben, mint önállóan létező kategóriában, vagy azt gondoljuk, csak jó és rossz film van, másféle kategória nem létezik.

Mondom, nem akarunk most ebbe beleszólni. Annál inkább nem, mert ezeknek a vitáknak a kimenetelét teljesen függetlenül is nyilvánvaló, hogy vannak olyan filmek, amelyeket kimondottan azért gyártanak-csinálnak, hogy a közönséget szórakoztassák. A szegedi mozinézők számára ez különösen nyilvánvaló. Úgy tűnik, mostanában másféle filmet alig láthatnak. Való igaz, nagyon megszaporodtak Szegeden — és másutt is egyébként — a szórakoztató filmek.

Azt gondolná az ember, ha már ezeket a filmeket azért csinálják, hogy a közönséget szórakoztassák, elfeledkezve minden másról, mondanivalóról, tartalomról, a közönség falja is őket, hogy a mozik zsúfoltak. Erről azonban nincs szó. Országos tapasztalat, s ez a helyzet Szegeden is: egyre csökken a szórakoztató filmek látogatóinak száma.

Nem nehéz kitalálni, miért. Ezek a filmek ugyanis — ne kerüljessük a forró kását, mondjuk ki kerekén — rosszak. Azért készültek ugyan, hogy szórakoztassanak, de a valóságban nem szórakoztatnak, a néző ideetlennek és naivnak érzi őket; a néző nem szórakozik, hanem bosszankodik, és — lassan leszokik a mozibajáráról.

De nemcsak ezért szokik le.

A néző ugyanis találkozik ezenkívül olyan filmekkel is, amelyek úgynevezett művészfilmek, tehát nem a szórakoztatást tekintik elsődleges feladatuknak. Valamint mondani akarnak, valami lényegeset szeretnének közölni a világról és az emberekről. Csakhogy a néző hiába töri a fejét, hiába gyötri magát, képtelen felfedezni az eredetien új mondanivalót. Láthat szép képeket, gyönyörűen megkomponált, színes jeleneteket, de azzal a nagyon várt üjszerű mondanivalóval sehol sem találkozik. Ez is felbosszantja vagy elkészteti, vérmérséklete, temperamentuma szerint — és lassan szintén leszokik a mozibajáráról.

Az igénytelen szórakoztatás elsősorban a külföldi filmek jellemzője, a bravúrosan komponált semmitmondás viszont a magyaroké. Az olyan filmekre gondolunk, mint például — most csak a magyar filmeket említjük — a Bűbájosok, a Szeressétek Odor Emilit és a többiek, sajnos, majdnem az egész idén bemutatott filmtermés.

Nem túlzó általánosításról van szó. Valóban az a helyzet, hogy egyre kevésbé érdemes moziba járni. Annyi a rossz, semmitmondó film, hogy még az időért is kár, amit a moziban tölt az ember, nemhogy a pénzért, amit a jegyért kiad.

Azt hisszük, elérkezett az ideje a nagy helyzetrendezésnek. Évek óta mi is — másokhoz hasonlóan — mondogatjuk, hogy baj van a mozik műsorával, egyre szaporodik a rossz film. Most már odajutottunk — szinte odajutottunk —, hogy csak rossz-filmet láthatunk. Ez üzenetnek is rossz; éppen azok a filmek nem jövedelmeznek, amelyeket kizárólag azért csináltak, hogy megemeljék velük a mozik bevételeit. Nem kell megvenni a rossz külföldi filmeket, nem kell filmet csinálni a rossz magyar forgatókönyvekből; ennyi az egész.

Biztosak vagyunk benne, lesznek, akik ezt olvasván, primitív vulgarizálásról beszélnek majd. Van azonban olyan helyzetek, amikor a dolgok már annyira elmeresednek, hogy nem differenciált elemzésre van szükség, hanem arra, hogy valaki az asztalra csapjon. A moziműsorok ügye, véleményünk szerint, e pillanatban ebben a stádiumban van. Nem a helyzet elemzésére van itt már szükség, nem végnélküli vitákra, hanem határozott, világos cselekvésre. Különben — ha ez így megy tovább — lassan nem lesz érdemes fenntartani mozikat, nem lesz nézőjük.

Ö. L.

Mikor a dédpapa is csak kis srác volt

Ma az a kérdés a női divatban: mini, maxi vagy midi. Azaz: milyen hosszú legyen a szoknya. Száz évvel ezelőtt, amikor még a dédpapa is csak kis srác volt, hasonló forradalom ment végbe a divatban Magyarországon. A múlt század hetvenes éveiben szemmel láthatóan egyszerűsödni kezdett a női divat. Bealkonyodott az abroncsszoknyáknak és más kínzóeszközöknek, a fodrok, bobrok szolidabban alkalmazták a ruhákban. A hajtornyok néhány emelettel alacsonyabbak lettek, s divatba jött a copf.

Az egyszerűbb hajviselethez természetesebb ruha illett. A nyári utcai ruhák könnyű batisztból és muszlinból készültek. A fiatal hölgyek halványkékben, rózsaszínben, fehérben jártak, az idősebbek szürkében. Telen csak a sötét szín divott. A bál ruhák sleppesek voltak, s látni hagyták a vállakat, a nagytolelt kiegészítője a nyakba kötött újjnyi széles, hátul a ruha alsó széléig lógó fekete szalag volt. Ma azt hirdetik a divatboltok, hogy selyem a divat, száz évvel ezelőtt a fiatal lányok esküvőjükre kapták az első selyemruhát és harisnyát. A cipőre nem sokat adtak, hiszen még az utcai ruhák is a földet söpörték.

Az urak is europaizálódtak nálunk a múlt század hetvenes éveiben, csak az idősebbek, a makacsabbak maradtak hívei a zsinóros magyar atillának. A kényes gavallér persze szürke, barna, drap vagy sötétzöld gyapjúszövetből készült zsakettet viselt telen, nyáron karscú szabású, fekete kamgárn „ferencjókát” vett fel aprókockás pepita nadrággal. A maitól eltérő ízlés azt kívánta meg, hogy a nadrágok élet nevesallják. Ahogy a hölgyek divatában megmaradt azért néhány középkori kínzóeszköz — fűzők és miderek —, az urak sem panaszkodhattak: a kemény gallér, a lehe-

tetlenül bő mandzsetta, a kemény ingmell kötelező volt a hétköznapi viselethez is. Divat öfélése tölre fekete. Nyárra szürke cilindert írt elő hódolóinak, s természetesen szakállt és bajuszt. Aki nagyon szép akart lenni az kétoldalt növesztette meg a szakállát, estélyre vacsorára kigöndörítette a haját. Szóval minden úgy volt mint ma, csak másképp. Ha miniszoknyában vagy rövidujjú ingben végiglábalunk a nyári forróságon, adózzunk egy pernyi néma táskarádió-szú-nettel dédanyáinknak és dédapáinknak, akik végigizzadták divatos életüket. S ráadásul még a maxit is föl-találták!

Ősz Ferenc:

Nyomoz a város

13.

De senki sem figyelt Kerekesre. Kitértek az utcára. Néhányan bementek a Levendulába, a többség a rendőrség elé vonult. Később a cukrászda népe is csatlakozott hozzájuk, és a tömegben egyre több embert lehetett látni, aki a pizsamájára húzta fel a kabátját.

Megtelt a tér. Itt volt a fél város...

X.

A kapitányság előtt posztoló őrszem megpróbálta szétoszlatni a tömeget: — Oszoljunk, jóemberek... Nincs itt semmi látnivaló... Ne bomoljanak...

De senki sem mozdult.

Kerekes Gergely, Zsoldos és Saci előrefurakodtak:

— Jelentsé az őrnagy elvtársnak, hogy a város küldöttsége kér tőle kihallgatást — mondta Gergely bácsi. Hangja erősen csengett, hallatára elnémult a tér és különösen az idősebbek a történelmi idők szelét érezték fűdögálni. Kerekes igazi néptribunnak érezte magát, talán Cato-nak, aki a Forum Romanumon harsogja fennköelt szavait, a retorika ma is becses gyöngyszemeit.

Az őrs becsengetett egy rendőrt, hogy továbbítsa ezt a szokatlan és mulatságos kérést.

Lilláska — ezúttal őszes-fekete hajjal — ott állt a tér szélén, mivel a Levendulában is kimondták a zárórát. Úgy képzelte, hogy nemsokára megjelenik az erkélyen az őrnagy és felmutatja a szatírt. Biztos kis vézna, beteges sejejtember, aki nem kap magának másérett nőt. Aztán észrevette, hogy valaki figyel. A tömegtől, kissé

távolabb, félszegen és gyámoltalanul, ott állt Kerekes. Rögtön nem érdekelte az egész ostoba história. Odalépett a fiúhoz:

— Rám vár, Karcika?

A fiú nem válaszolt.

— Ne legyen már olyan mulya. Most sötét van, de látom, hogy maga elpirult.

— Ráér, Lilláska?

— Magának mindig — felelt a lány és belekarolt.

— Eljön velem sétálni... mondjuk a kiserdőbe?

— Maga kis buta? Minek néz engem? Egy kis diáklánynak? Semmi szükség az erdőbe menni. Jöjjön, meghívom egy feketére, a lakásomra. Ne féljen, nem olyan kávét kap, mint a Levendulában...

— Én inkább sétálni szeretnék...

— Jöjjön, majd megbeszéljük...

Farkas közben megkezdte a kihallgatást. A minden ízében reszkető nőt lefektették egy szobában és orvost hívtak.

— Neve?

— Borzák József — felelt a letartóztatott férfi, akinek adataiból kiderült, hogy negyven éves, nős, két gyermek apja, a gyárban raktárosként dolgozik.

— Ismerte a sértettet?

— Kik kérem? — kérdezte felettebb ostoba tekintettel.

— Hát azt a nőt, akit ma este a kiserdőben megátmodott.

— Ismertem, kérem... Már régóta figyelek... En nem is tudom, mi történt velem... Egy hirtelen ötlet... Nem értem kérem... Már csak azt vettem észre, hogy Ica sikoltozik, és vérzik az arca. El akartam hallgattatni...

— Hogyan?

— Megfenyegettem... nagyon meg voltam ijedve...

— Most először fordult elő magával ilyesmi?

— Igen...

— Gondolkozzon — csattant fel Farkas őrnagy hangja.

— Esküszöm, kérem... Csak nem tetszik gondolni?

— Én nem gondolok semmit... És most vezessék a fogdába!

Borzákot Sipos tizedes kitzskolta. Egy rendőr jelentette, hogy Kerekes egy küldöttség élén be akar jönni. — Farkas a győzelem mámorában még ezt is el tudta viselni.

— Engedjék be...

— Őrnagy elvtárs! Lent a tér feketélik az emberek. Tudni akarják az igazat. Megígért nekik, hogy tájékoztatjuk őket...

— Semmit nem tudunk mondani... Korai lenne.

— De a város népének joga van megtudni az igazságot.

Farkas kezdett begurulni:

— Drága, Gergely bácsi. Menjen szépen haza...

Kerekes azonban már visszavonhatatlanul belezavarta magát a néptribun pózába.

— Addig egy lépést sem, amíg nem adhatok valami tájékoztatást a népnek.

Farkas elmosolyodott:

— Rendben van. De egy feltétellel. Ha leírja, amit mondok. És úri, illetve elvtársi becsületátvát adja, hogy egy szóval többet nem mond. Kézet rá.

Kerekes Gergely enyhén meg is csattogtatta a bokáját:

— Becsületszavamra, kérek!

— Akkor ird:

„Ma este közegeink előállítottak egy személyt más személy sérelmére elkövetett testi sértés alapos gyanúja miatt. A nomozás folyik...”

Kerekes családott arcot vágott:

— Ennyi?

— Egy szóval sem több...

Gergely bácsi kiállt az erkélyre. Már egyedül volt, mert a fiatalok elszéleltek mellőle.

— N-iek! Polgárok! Felhata'mazásom van a következő közlésére... — harsogta és szóról szóra felolvasva Farkas nyilatkozatát.

(Folytatjuk.)